

COMPAREIXENÇA DE SOS RACISME-CATALUNYA AL PARLAMENT DE CATALUNYA DAVANT LA COMISSIÓ DE POLÍTIQUES DE JOVENTUT

10/6/08

JOVENTUT CATALANA: UNA REALITAT HETEROGÈNIA QUE CAMINA CAP EL MESTISSATGE DES DE LA NECESSITAT DE GARANTIR LA IGUALTAT D'OPORTUNITATS I DE DRETS I LA DE DIFONDRE EL VALOR DE L'ANTIRACISME

Catalunya viu avui en dia, i des de fa anys, un canvi en la seva composició demogràfica. Aquests canvis afecten evidentment al perfil de la joventut catalana, ens referim a aquells noi i noies d'entre 15 i 29 anys. Aquest és un perfil cada cop més heterogeni, tenim joves autòctons però també fills i filles d'immigrants, joves que viuen en primera persona el procés migratori (noves arribades i reagrupacions familiars) i menors no acompanyats. Aquest heterogeneïtat no només es reflexa en la diversitat d'òrgens sinó que ve marcada per diferents realitats resultants de les polítiques i lleis als que es veuen sotmesos.

Aquest fet implica que es repensin les polítiques de joventut per tal de donar resposta a les necessitats específiques de cada un d'aquests col·lectius prioritant l'eradicació de pràctiques discriminatòries tant a nivell institucional com social. Alhora que cal incorporar la visió de l'antiracisme de forma transversal a tota la joventut a l'hora de fer política, promocionant la cohesió social des de el prisma de la igualtat de drets i oportunitats i la defensa d'un concepte de ciutadania lligat a la residència.

Així doncs, començarem fent un repàs dels diferents col·lectius que hem presentat al principi i les seves particularitats:

En primer lloc ens trobem els **fills i filles de famílies immigrades**, una realitat incipient que serà cada cop més nombrosa. Aquests són joves que poden haver nascut aquí o arribat des de molt petits. Joves que no haurien de tenir problemes en sentir-se ciutadans de ple dret. Tenim l'experiència d'altres països europeus que han viscut aquests canvis i sabem què volem evitar. En molts casos els joves fills i filles pateixen desigualtats d'oportunitats en l'accés al món educatiu; laboral; habitatge i pateixen frustracions lligades a la mobilitat social. També són víctimes de situacions de racisme social a causa del seu cognom, trets físics; culturals o religiosos. Hem d'evitar aquests casos de racisme i aconseguir que aquests joves siguin reconeguts com a ciutadans no només pels seus documents sinó de manera pràctica i efectiva tant per l'Estat com per la resta de ciutadans. Es a dir tenir en compte la necessitat de vetllar per la no-discriminació d'aquests joves per qüestió d'origen, color de pell, religió, tenir un cognom o nom diferents als de la majoria. Cal vetllar perquè aquests joves no pateixin una desigualtat d'oportunitats derivada de la motxilla del fet migratori, que molts porten encara que sigui heretada d'anteriors generacions.

La resta de **joves immigrants provinents de reagrupaments familiars o d'altres fases del procés migratori** sumen a aquesta realitat les conseqüències del racisme institucional. En aquests casos hagin arribat a través d'un procés de reagrupació familiar amb diferents edats o hagin decidit emigrar com a projecte individual, es veuran afectats per les traves de la legislació existent en matèria d'estrangeria.

L'accés a la nacionalitat no és un pas automàtic pels que van arribar de molts petits. Aquest pas presenta moltes dificultats pels que arriben d'adolescents i és molt preocupant en el cas de la franja de 16 a 18 anys provinents de reagrupaments. L'obtenció d'una autorització de residència però no de treball i la impossibilitat d'accedir al sistema educatiu fa que es trobin en una situació complicada que s'agreuja per l'edat, el desenvolupament de la identitat i les conseqüències personals d'un procés migratori en molts casos escollits pels seus progenitors i no per ells mateixos i que inclou una immersió en una nova unitat familiar. La incertesa de poder aconseguir la documentació i la percepció de que encara que passin els anys són immigrants crea en molts casos un desarrelament i una apatia cap a la societat d'acollida per aquesta manca real de mobilització social.

Altres, venen en processos migratoris propis, en alguns casos en projectes d'estudis i la llei els deixa un marge molt petit de possibilitat de treballar en el mercat laboral regulat. En molts casos, i com molts joves autòctons es veuen obligats a treballar en l'economia submergida i en situacions laborals precàries. La convalidació de titulacions és també un eix fonamental a solucionar.

Els menors immigrants no acompanyats es troben en una situació especialment greu. En molts casos no només no es garanteixen els seus drets sinó que es vulnereu (dret a la defensa jurídica reconeguda pel Síndic de Greuges) i l'administració no assumeix les seves obligacions fent real i efectiva la seva tutela. És una realitat cronificada en la nostra societat agreujada amb retorns sense garanties que en el fons implica repatriacions i una arribada de menors subsaharians que han posat en molts casos de manifest la precarietat i saturació dels centres de la península entre ells els catalans. Per damunt de la seva condició d'estranger està la de menor i com a tals han de ser protegits. Tot i que actualment la UE en bloc posarà en entredit aquesta idea aprovant la Directiva de la Vergonya que preveu l'ingrés dels menors als CIES i la seva repatriació. La fuga de menors d'una comunitat autònoma a l'altre és una realitat que complica la tutela d'aquests menors així com la seva sortida dels circuits establerts i que només respon a la passivitat i manca de voluntat política de l'administració. Tanmateix també dictamina una barrera en la mobilitat d'aquests joves tal i com estan pensats aquests itineraris que marquen que els joves han de marxar als 18 anys, independentment del projecte individual educatiu de cada un d'ells amb els greuges comparatius amb la resta de joves que aquest fet comporta.

Joves provinents d'adopcions internacionals. Aquesta realitat encara és incipient en la nostra societat perquè aquests nens són en la seva majoria molt petits. La preocupació constatada dels seus pares per patir les discriminacions dels nens immigrants posa de manifest el perill que això s'arrossegi en la seva joventut malgrat en molts casos haver tingut accés a uns recursos educatius, formatius i socials.

Tots aquest grups pateixen el racisme social que es tradueix en discriminacions xenòfobes a l'accés a l'habitatge, assetjament policial per temes de documentació, rebuig social en els espais públics i tòpics negatius específics com són aquells que inclouen a tots en bandes juvenils i delinqüència entre d'altres (o el mateix tractament mediàtic d'aquests grups)

També és essencial tenir en compte la necessitat de garantir la igualtat d'oportunitats a partir de lluitar contra el fracàs escolar, la segregació urbanística. I per últim, cal vetllar

per la igualtat d'oportunitats de les joves d'origen immigrant que poden patir doble discriminació.

És evident que el **conjunt de la joventut** pateix mancances estructurals des de fa molts anys en els àmbits de: l'educació pública, la política d'habitatge, la recerca de feina, la precarietat laboral, l'accés al lleure i oci, la participació, etc. En aquest sentit la política d'habitatge és fonamental per no fomentar la creació de guethos i l'exclusió social.

A més com a ciutadans del futur cal incidir en eradicar els tòpics i prejudicis al voltant del fet migratori que han escolat en molts sectors socials i que es transmeten a través del grup, centre educatiu, mitjans de comunicació i/o la família. La realitat marca que l'antiracisme entre els joves no és un valor assumit col·lectivament parlant i així ho demostren des de l'existència d'aquells grups violents pròxims o d'extrema dreta, la manca d'espais i grups relacionals entre joves de diferents orígens o la banalització de les conductes i comentaris xenòfobs. La manca de memòria històrica així com una manca d'aprenentatge crític amb els mitjans de comunicació i polític fa que en alguns espais es diversifiquin manifestacions racistes i xenòfobes.

ANÀLISI DE LES POLÍTIQUES DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA DIRIGIDES A LA JOVENTUT D'ORIGEN IMMIGRAT:

En aquest apartat ens centrarem en les propostes, polítiques i programes recollits en el Pla Nacional de Joventut de Catalunya 2005 i el Pla d'actuació de les polítiques de joventut 2004-07; Pla de ciutadania i immigració 2005-08 i el Document de bases del Pacte Nacional per a la immigració, que fan referència a joventut i immigració.

Abans, d'entrar en l'anàlisi volem fer la següent reflexió: parlar d'immigració i joventut evidencia que una part d'aquests joves pateixen les conseqüències d'una política d'estrangeria que fa necessàries dos tipus d'actuacions des del Govern:

- Exigir la derogació de la legislació que comporta desigualtat de drets. Abordar les causes.
- Donar resposta a aquestes conseqüències des de polítiques adreçades a aquests col·lectius que contrarestin el marc legal estatal. Abordar les conseqüències.

Són dues línies paral·leles i que des de el govern català s'han de treballar per aconseguir la cohesió social entre els joves.

Els plans que ara analitzarem contempen garantir la transversalitat així com l'atenció a la diversitat com a principis fonamentals de les polítiques de joventut. Aquest fet el valorem positivament però que cal avançar apostant per: dotar de recursos aquestes iniciatives; garantir realment la coherència entre unes i altres; avançar de la interculturalitat a la ciutadania lligada a la residència; en el foment de l'antiracisme; la cohesió social; i la lluita activa contra el racisme.

Ens preocupa especialment la dotació pressupostària que en alguns casos prové del Fons addicional per a la immigració del Govern de l'Estat espanyol, en el cas en

que aquesta es pugui veure modificada. És important que els passos endavant es garantitzin des de la Generalitat.

Pla Nacional de Joventut de Catalunya 2005 i el Pla d'actuació de les polítiques de joventut 2004-07:

El PNJCAT contempla la **transversalitat** com a valor i té entre els seus objectius facilitar que les polítiques de joventut es converteixin en el marc on conflueixin les accions transversals dels diferents agents i de les institucions. Un altre dels principis rectors del PNJCAT és l'**atenció a la diversitat**. També recull com a concepte clau la necessitat d'impulsar accions que facilitin la construcció i l'afirmació de la identitat personal. Reconeix també com a perspectiva clau la **interculturalitat**. Alhora que dóna molt de pes a la participació com a eina de transformació i de cohesió social.

Ara bé si fem un repàs dels eixos i els programes d'actuació veiem, en primer lloc que no hi ha una visió transversal del fet migratori. Aquest apareix en comptades ocasions i sovint vinculat a qüestions de caire cultural. És important que les polítiques de joventut no tinguin només en compte les qüestions culturals, sinó altres factors indispensables a l'hora d'impulsar accions, basades en treballar la ciutadania, és a dir els drets i les oportunitats.

El Pla recull la necessitat de treballar la interculturalitat. És fonamental obrir espais d'intercanvi entre els joves d'origen autòcton i d'origen immigrant. Així com trencar amb els tòpics que acompanyen els joves d'origen immigrant. En aquest punt, i com recull ja el Pla cal treballar amb els mitjans de comunicació com a aliats de primera categoria. Però cal avançar i passar de la interculturalitat a treballar la ciutadania lligada a la residència. L'aspecte cultural és un dels molts que configuren les identitats dels joves, però no l'únic. Per tant cal de manera global treballar per difondre el valor de l'antiracisme que ens permet avançar en termes de cohesió social.

És evident que la participació és clau i el Pla així ho recull. En aquest sentit cal que busquem fórmules per arribar als joves nouvinguts, però també ja podem començar a avaluar quins són els índex de participació de la joventut d'origen immigrant, d'aquells que ja han nascut aquí, i si aquests responen a la realitat socio-demogràfica dels nostres barris i municipis. De la mateixa manera cal fomentar la participació dels joves en general si volen fer més forta la nostra democràcia.

Pla de ciutadania i immigració 2005-08:

En aquest cas els programes es troben dividits en tres apartats: acollida; igualtat; i acomodació. I la joventut apareix de manera transversal al Pla però representada especialment per els següents col·lectius: els joves immigrants en edat escolar; els menors no acompanyats; joves que estan vivint un procés migratori en primera persona; joves associats; joves vinculats a conflictes violents. Aquesta divisió categoritza fugint de la globalitat i deixant fora a molt nois i noies, especialment el treball amb la joventut autòctona.

Pel que fa als menors no acompanyats és important acompanyar les polítiques d'una autèntica voluntat política per derogar la visió de immigrants d'aquests joves i menors i garantir els seus drets. També cal una millor gestió i un augment dels pressupostos

adreçats als centres del circuit de protecció de la infància , un servei massa feble en un estat de benestar.

Un dels temes que el Pla recull és el tema de l'educació centrant-se en tres aspectes: les aules d'acollida; la distribució de l'alumnat estranger als centres escolars; garantir l'accés a l'educació post-obligatòria. Els tres aspectes són claus però és important fer un matís. Si parlem de redistribuir alumnat, encara que la necessitat s'ha fet evident a partir de l'arribada d'alumnat estranger, hem de tenir clares dos idees: d'una banda, els centres escolars han de ser un reflex de la realitat sociodemogràfica del barri o municipi on es troben. I en segon lloc no hem de redistribuir només l'alumnat estranger sinó que cal redistribuir el conjunt de l'alumnat no diferenciar entre uns i els altres. De la mateixa manera cal incidir en que no tot l'alumnat d'origen estranger té necessitats educatives específiques sobretot els nois i noies que han nascut aquí o els que han arribat de molt petits. Com també cal incidir en que l'acollida té un període concret no és indefinit. De la mateixa manera és important en aquest cas parlar de programes però també de pressupostos i de l'equilibri d'aquests entre l'escola pública i la privada. És fonamental vetllar per la continuïtat dels estudis en els joves d'origen immigrant per fomentar la mobilitat social d'aquests.

El Pla recull la importància de la participació en associacions de joves i de lleure com a eina per treballar la convivència. I és un element important però no podem deixar tot el pes en aquest àmbit i més si veiem els percentatges de participació entre els joves en general. Hem de buscar fórmules que arribin al conjunt de la joventut per generar una visió realista del fet migratori i trenqui tòpics alhora que fomenti el valor de l'antiracisme. A nivell associatiu també hem de començar a qüestionar-nos si la realitat de les bases associatives es correspon amb la diversitat de la nostra societat.

Tanmateix trobem a faltar que en altres aspectes del Pla es parli de com contrarestar les traves legals que tenen els joves per poder accedir a polítiques públiques, com per exemple les d'habitatge. En aquest sentit caldrien actuacions concretes per a garantir-ne l'accés.

De la mateixa manera el Pla no preveu la denúncia de casos de racisme, que també tenen als joves (fills i filles d'immigrants o immigrants) com a víctimes.

Un cop realitzada l'avaluació del Pla del període 2005-07 i dels seus pressupostos (document aportat per la Secretaria d'Immigració) creiem que és necessari anar més enllà de la formació de professionals per abordar altres aspectes que no ho han estat en aquest període.

Document de bases del Pacte Nacional per a la Immigració:

El PNI planteja la necessitat d'intervenir específicament degut a la seva vulnerabilitat, en matèria laboral i per tal de assegurar la qualitat i la competitivitat del teixit productiu, en els joves d'entre 16 i 18 anys. Recull que calen polítiques actives per augmentar la qualificació d'aquest segment de la població i treballar per combatre: la taxa elevada del fracàs escolar o el baix pes de l'escolarització post-obligatòria inferior a Catalunya en comparació amb la resta de l'Estat i Europa.

També planteja per al jovent reagrupat la necessitat de millorar mecanismes de caràcter permanent que relacionen formació amb incorporació al mercat de treball, per evitar que els permisos de curta durada acabin generant situacions noves d'irregularitat administrativa. I la necessitat de garantir l'accés a drets com la formació professional i l'orientació professional.

En la tònica de tot el document es posa molt èmfasi en aquesta necessitat de millorar els índex de formació; facilitar l'accés al món laboral; etc., però des d'una òptica molt utilitarista i tenint molt poc en compte el que necessitem com a societat i no només com a mercat laboral.

En educació i seguint la línia del Pla de Ciutadania planteja la necessitat de potenciar les aules d'acollida i els plans d'entorn; promoure la permanència a ensenyaments postobligatoris per arribar als objectius del programa Lisboa 2010. Però afegeix que cal: potenciar un servei públic educatiu; transformar aspectes curriculars per adequar-los a la realitat social existent; garantir recursos proporcionals a les necessitats específiques dels centres; i que els centres educatius no discriminin.

En aquest punt és important assenyalar que la qüestió del desequilibri entre l'escola pública i la privada és clau. Mentre els pressupostos s'amplien paral·lelament no ho fan igualment els percentatges d'alumnat nouvingut i molt menys de matrícula viva. Però també és important assenyalar que mentre el PNI i el Pacte per la ciutadania tenen una línia clara i definida, actualment divergeixen de les accions poc clares i transparents que des de el Departament d'Educació s'estan anunciant i aplicant darrerament, que quan no son directament contràries són ambigües i marquen una línia d'actuació sense definir. Ens referim a la proposta de crear centres educatius específics per alumnat immigrant. Aquesta mesura la vam denunciar des del primer moment ja que estructura un sistema educatiu segregador.

És important no experimentar amb els centres escolars i menys sense una línia de discurs clara. Es facilita així que es fomenti el tòpic de que la immigració baixa els nivells de les escoles, i es legitimen actituds com les dels pares que deixen de portar al seu fill a l'escola que els tocaria per una alta presència d'alumnat immigrant.

El PNI contempla la importància dels processos de sociabilització de la joventut, i d'acomodar-se en una cultura pública comuna, per tal de garantir la cohesió social. I per tant veu com a precondition bàsica el garantir la igualtat d'oportunitats per a als joves a tots els àmbits de la societat. I garantir així la seva mobilitat social. Alhora que promoure l'equitat social en xarxes d'activitats d'educació en el lleure, esportives i culturals. Fomentar xarxes de participació actives com a via pel reconeixement i per sentir-se identificat amb la cultura catalana.

Perquè això sigui efectiu cal que es tradueixi en polítiques públiques concretes, amb pressupostos i coordinades des de l'acció de govern. En aquest cas, el fet de que les propostes de joventut tinguin un apartat concret, limita la visió transversal necessària i que trobem com a mancança en aquest esborrany de document. A més cal incidir en com es farà la coordinació entre els diferents departament per garantir el Pacte i entre el pacte i altres línies (com per exemple el pla de joventut).per no duplicar esforços o crear polítiques específiques.

Per últim el PNI inclou algunes mesures concretes per a la població d'origen immigrant que fan referència a l'educació sexual; orientació per a la formació; i a oferir recursos públic i privats perquè la joventut defineixi els seus propis espais d'expressió i participació, afavorint la interacció amb la resta de moviments socials. En aquest cas hi ha polítiques que afecten al conjunt dels joves i tampoc seria necessari orientar-les específicament als joves d'origen immigrant, creant especificitats innecessàries.

PROPOSTES DE SOS RACISME PER AVANÇAR CAP EL MESTISSATGE DES DE LA NECESSITAT DE GARANTIR LA IGUALTAT D'OPORTUNITATS I DE DRETS I LA DE DIFONDRE EL VALOR DE L'ANTIRACISME, EN L'ÀMBIT JUVENIL:

1. **Necessitat de canvis legals.** La lluitar contra l'explotació i la precarietat laboral i apostar per la inclusió social del jovent immigrant no podem plantejar-nos-la sense la derogació de la llei d'estrangeria.
2. Demanar i recolzar des de les administracions, institucions i els agents socials i polítics catalans aquells canvis legals en matèria d'estrangeria que permetrien avançar en la igualtat de drets pels joves d'origen immigrant i els menors no acompanyats. Alhora que limitar les situacions d'exclusió social i els casos de racisme institucional.
  - Facilitar amb la concessió de permisos de treball l'accés al món laboral dels joves entre 16 i 18 anys, així com dels menors no acompanyats un cop arriben a la majoria d'edat; i els joves provinents de la reagrupació familiar.
  - **Protecció dels drets dels menors estrangers.** Vetllar perquè la condició de menor sigui sempre prioritària a la d'estranger, tal com disposa el dret internacional. Assumir la tutela dels menors desemparats des de un primer moment, garantir-los el dret a l'educació i la formació així com uns centres adequats i normalitzats dins el circuit d'atenció a la infància. Cal garantir escrupolosament que els retorns a les seves famílies es facin prioritzant l'interès del menor i amb garanties, a més de garantir el dret del menor a la seva defensa jurídica per part d'un advocat tal com ja han explicat diverses sentències
  - Facilitar l'accés a la nacionalitat als 18 anys
  - Convalidació de titulacions per facilitar l'accés al món laboral i acadèmic
  - No lligar les polítiques públiques i els ajuts socials a la situació administrativa dels joves
  - Garantir una igualtat de tracte dels cossos policials, acabant amb l'assetjament policial que determinats col·lectius i en determinats espais existeix.
  - Augmentar els recursos de les mesures de reinserció en l'àmbit de justícia juvenil, en especial per aquells col·lectius vulnerables per la seva situació administrativa.
3. Impulsar polítiques de joventut que tinguin en compte la realitat heterogènia dels joves i que prenguin el fet migratori com un factor més que compona aquesta heterogeneïtat. Tanmateix és important que les polítiques dirigides específicament al col·lectiu immigrant es facin coordinades des de les diferents conselleries, però sense crear serveis específics (com a norma general) per a població immigrada.
4. **Aplicar les normatives antidiscriminatòries europees** per tal de fer front als casos de racisme i discriminacions basats en la desigualtat d'oportunitats.

5. **Fomentar canals de denúncia dels casos de racisme que pateixen els joves d'origen immigrat.** Cal informar de la possibilitat de denunciar i dels canals existents (com les Oficines d'Informació i Denúncia de SOS Racisme). També cal conscienciar i informar no només a les víctimes sinó també als testimonis, ja que conèixer els casos de racisme és el primer pas per combatre'ls. Apostar per un diagnòstic de la situació que serveixi per fer polítiques.
6. **Formació continuada** dels agents socials que estan en permanent contacte amb els joves per tal de facilitar informació; treballar el racisme des de la prevenció; i tenir eines per afrontar els reptes i la transformació social que implica el fet migratori.
7. Cal treballar per la **creació d'espais comuns pels joves**, aconseguir una participació real d'aquests independentment del seu cognom i buscant fórmules que s'adaptin a les necessitats i interessos actuals, problemes comuns i desmantellament de tòpics.
8. Potenciar des del teixit associatiu (casals, esplais, ateneus, associacions de jives, etc.) la incorporació de joves d'origen immigrat responent a la realitat migratòria de l'entorn. Aconseguir que l'accent estigui en el concepte de joventut i no en l'origen.
9. No podem parlar de participació però sense exigir una precondition per assolir la igualtat de drets i el reconeixement dels joves com a ciutadans, com és el **dret al vot**. De la mateixa manera que cal eliminar requisits com en el cas dels joves nacionalitzats que han de sol·licitar el seu ingrés la cens electoral, en comptes de ser automàtic.
10. Cal definir una línia clara d'actuació, potenciant aquells aspectes (aules d'acollida, plans d'entorn) que estan funcionant i donen resultats, però als que en tot cas els manquen recursos tan humans, formatius com econòmics. És important tenir en compte que les conseqüències de la segregació no afecten només a l'alumnat immigrat i que resoldre temes de política educativa i qüestions com el desequilibri entre l'escola pública donaria un salt qualitatiu al sistema educatiu del país.
11. A més a més cal una reformulació del currículum per tal de aquest incorpori el valor de l'antiracisme i sigui un reflex, a nivell de continguts, de la transformació que viu la nostra societat. És clau també potenciar l'acció educativa antiracista, a tots els nivells (primera acollida, estudis primaris, secundaris i post-obligatoris). Aconseguir que a les escoles el mestissatge no es vegi com a un problema afegit sinó com una oportunitat és fonamental per la cohesió social.
12. Fer seguiment del fracàs escolar i aplicar polítiques que el contrarestin.
13. És fonamental impulsar polítiques d'habitatge que permetin l'accés a l'habitatge dels joves. Així com polítiques que evitin la concentració en barris més degradats de població d'origen immigrat que comporta segregació. Cal establir i potenciar mecanismes de denúncia en els casos de discriminació xenòfoba en l'habitatge per part d'immobiliàries i particulars.
14. Vetllar perquè els mitjans de comunicació facin una tasca pedagògica en matèria de joventut, i en especial de la d'origen immigrat, trencant tòpics i prejudicis. Alhora que cal dotar-los d'eines de control i denúncia d'aquests comportaments.
15. Cal que a nivell de discurs polític es pregui consciència del risc de radicalitzar el discurs en matèria d'immigració cap a l'extrema dreta. Aquest joc alimenta el

caldo de cultiu de la xenofòbia que és la base de l'extrema dreta. Hem d'evitar que els joves caiguin en les bases de l'extrema dreta.

16. Lluitar contra els foros d'Internet que utilitza l'extrema dreta.
17. Continuar apostant per la línia del diàleg, la mediació i del foment associatiu en nous moviments juvenils per fugir de la violència i l'estigmatització social.
18. Repensar espais d'oci de tal manera que el factor econòmic no sigui una barrera a l'hora de generar espais d'intercanvi entre joves d'origen autòcton i immigrant, així com vetllar per un bon ús del dret d'admissió.
19. Garantir la llibertat de culte des de la laïcitat
20. Aplicar la perspectiva de gènere en les diferents polítiques de joventut

SOS RACISME-CATALUNYA
10 DE JUNY DE 2008